

BEAGLEKYSELY 2007

SBJ, Jalostusjaosto / Timo Kilpeläinen

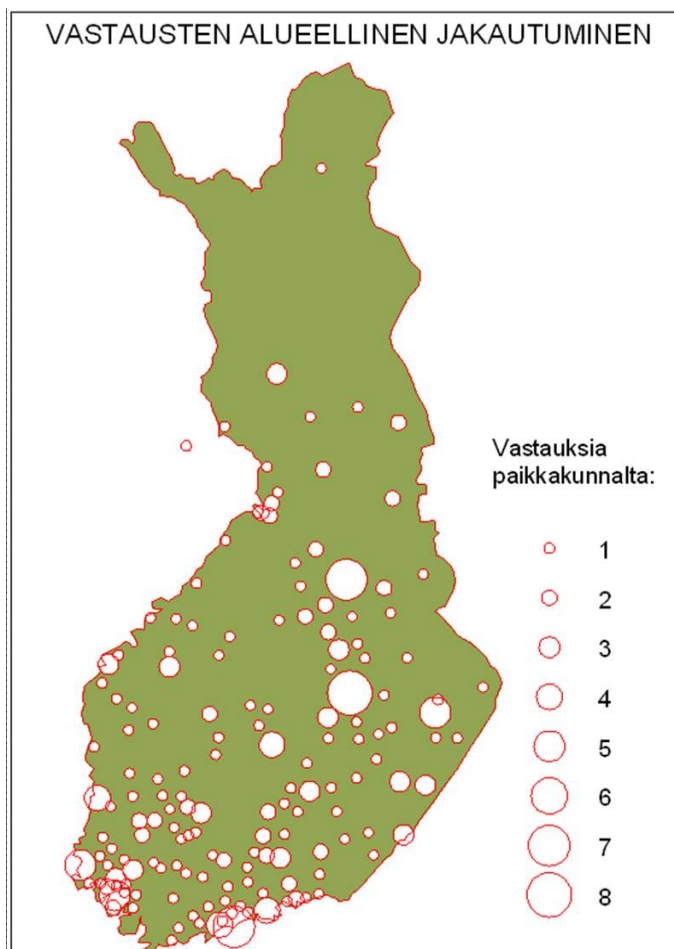
Noin puolet beaglekannastamme käy vähintään kerran elämässään näyttelyssä. Kokeissa käyvien koirien määrä on selvästi vähäisempi, vain reilut kymmenen prosenttia. Omistajien aktiivisuus on vaihdellut vuosien saatossa, mutta varsinkin koekäyntien määrä on jatkuvasti ollut niin vähäinen, että luotettavaa arviota rodun keskimääräisistä käyttöominaisuuksista ei koetulosten perusteella ole koskaan ollut mahdollista tehdä.

Tästä syystä on Beaglejärjestön jalostusjaosto toteuttanut nyt kolme kertaa ns. beagletutkimuksen. Kyselytutkimus on kullakin kerralla kohdistettu niille koiranomistajille, joiden koirat täyttivät kyselyn toteuttamisvuoden aikana neljä vuotta. Ajatuksena on ollut, että noin neljävuotias koira on jo niin kypsä, että omistajille on muotoutunut käsitys koiransa ominaisuuksista. Toisaalta sairauksien tai tapaturmien kautta menehtyneiden koirien osuus on tuossa ikäluokassa vielä pieni. Kysely on toteutettu aina loppusyksystä, jolloin erityisesti koirien käyttäytymistapa metsässä on omistajilla vielä tuoreessa muistissa.

Ensimmäinen beaglekysely toteutettiin vuonna 1979 silloisen jalostusjaoston vetäjän Reijo Koivun ideoimana. Vuoden 1993 kysely oli Pentti Särmän vastuulla ja tietoja haettiin niin, että vastaukset olivat vertailukelpoisia aiemman kyselyn tuloksiin. Nyt suoritettu kysely tehtiin samalla periaatteella. Neljäntoista vuoden aika kyselyjen välillä antaa viimeistään nyt perspektiiviä arvioida sitä, mihin suuntaan rotumme on kehittynyt tai kehittymässä.

Käytännön toteutus

Viime syksyn kyselyt lähetettiin vuonna 2003 syntyneiden koirien omistajille. Syntyneiden määrä ei ole sama kuin rekisteröityjen määrä, sillä ihan loppuvuodesta syntyneiden koirien rekisteröinti siirtyy luonnollisesti seuraavan vuoden puolelle. Nelisivuinen, kuusikymmentä kysymystä sisältänyt lomake voitiin lähettää palautuskuorineen vain niille koiranomistajille, joiden osoite oli jollakin tavoin saatu selville. Kennelliiton tietokannasta ei omistajaa löydy läheskään kaikille koirille, sillä varsin moni jättää lähettämättä omistajailmoituksen koirastaan kennelliittoon. Yhtä usein unohtuu ilmoittaa tieto muutoksesta silloin kun koira syystä tai toisesta vaihtaa omistajaa. Täydennystä omistajatietoihin haettiin sekä beaglejärjestön internet-sivujen kautta, että ottamalla sähköpostitse yhteyttä paikallisyhdistysten vetäjiin.

Vuonna 2003 syntyi kaikkiaan 594 beaglea, joista 488:lle löytyi lopulta omistaja osoitteineen. Mitään varmuutta siitä, että omistaja – saati osoite – oli oikea, ei tietystikään kaikissa tapauksissa ollut. Kaikkein tietojen tarkistamiseen ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta, mutta vain kuusi kirjettä palautui takaisin ”vastaanottaja tuntematon” –saatteineen. Pari koira löytyi Ruotsista, molemmille lähetettiin kysely ja toiselta saatiin myös vastaus.

Vastauksia saatiin 256 kappaletta eli yli puolet lähetetyistä kyselyistä palautui. Koko vuosiluokastakin vastaus saatiin lähes joka toisesta koirasta, joten otanta voidaan katsoa varsin edustavaksi. Ensimmäisessä kyselyssä vastaus saatiin niin ikään lähes joka toisesta koirasta. Vuoden 2003 kyselyssä vastausprosentti oli huikea, sillä tuolloin saatiin tietoa yli 60%:sta vuosiluokan koirista.

Vastaukset jakoutuivat maantieteellisesti hyvin tasaisesti, vain Varsinais-Suomen voidaan katsoa olevan hiukan yliedustettuna (kartta). Paikkakunta vaikuttaa ymmärtääkseni merkittävästi vain kysymykseen, jossa haettiin tietoja koirien mahdollisesta taipumuksesta pienten sorkkaeläinten ajamiseen. Periaatteessa myös jäniskannan alueellinen vaihtelu voi vaikuttaa metsästysominaisuuksia kosketteleviin vastauksiin, mutta en usko vaikutuksen olevan merkittävä.

Mitä kysyttiin ja miksi?

Suurin osa kysymyksistä oli ”rasti ruutuun” –tyyppisiä. Tällä oli tarkoituksena paitsi helpottaa vastaamista, myös tehdä vastausten analysointi mahdollisimman helpoksi. Kyselylomake jakaantui erillisiin teemoihin, joista metsästysominaisuudet katsottiin tärkeimmäksi ja sille varattiin myös eniten tilaa kysymyslomakkeessa. Lomakkeen alussa kyseltiin yleisiä asioita. Tarkoituksena oli hahmottaa sitä, minkälaisia ja missä päin Suomea asuvia beaglen omistajat oikeastaan ovat. Beaglen hankkimismotiivit kiinnostivat, samoin se, mitä kautta tieto pennuista tavoittaa mahdolliset ostajat parhaiten. Nartunomistajilta kysyttiin mahdollisesta pennuttamisesta ja siihen liittyvistä asioista. Haluttiin nähdä, kuinka hyvin järjestön periaate metsästysominaisuuksien painottamisesta toteutuu käytännön kasvatustyössä.

Sen jälkeen kysyttiin koiran käyttäytymisestä eri tilanteissa. Ajatuksena oli saada käsitys beaglen keskimääräisestä luonteesta ja erityisesti sen heikkouksista ja vahvuuksista. Myös SBJ:n organisaatiosta kysyttiin ja haettiin mielipiteitä siitä, miten kentällä halutaan beagletoimintaa kehitettävän.

Koirien vikoja ja sairauksia kysyttiin niin, että lomakkeessa oli valmiina valittavana muutamia yleisimpiä tiedossa olleita ongelmia. Listaa oli mahdollista täydentää ja kaikkiaan vastauksista kertyi paljon tietoa tämän hetken tilanteesta.

Lopuksi keskityttiin metsästysominaisuuksiin hakien esiin beaglen vahvuuksia ja heikkouksia. Tähän käytettiin lähes puolet kysymyksistä – painotus oli tietysti tarkoituksellinen. Saadut vastaukset ovat omistajien käsityksiä, eivätkä siten täysin yhteismitallisia samaan tapaan kuin ajokoetulokset. Puutteistaan huolimatta vastaukset antavat kuitenkin vertailukelpoista tietoa ja auttavat muodostamaan käsityksen siitä, mihin seikkoihin beaglen jalostuksessa pitäisi erityisesti keskittyä.

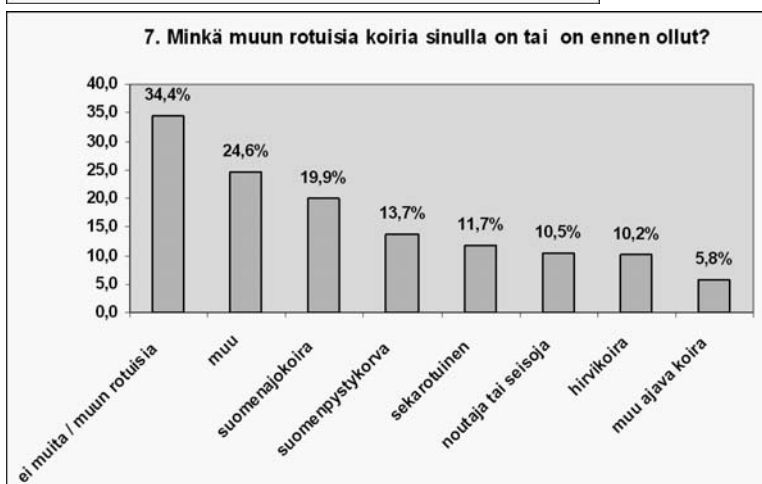
Seuraavassa käsitellään tutkimuksen tuloksia teemoittain. Samalla verrataan uusimman kyselyn tuloksia aiempiin niiltä osin kun vertailu on mahdollista. Tekstin tukena olevien kuvien otsikointi vastaa alkuperäisiä kysymyksiä kysymysnumeroineen. Taulukkomuotoiset tulokset kaikista vastauksista on nähtävillä Beaglejärjestön internetsivuilla osoitteessa www.beaglejarjesto.fi.

Yleisiä tietoja koirista ja niiden omistajista

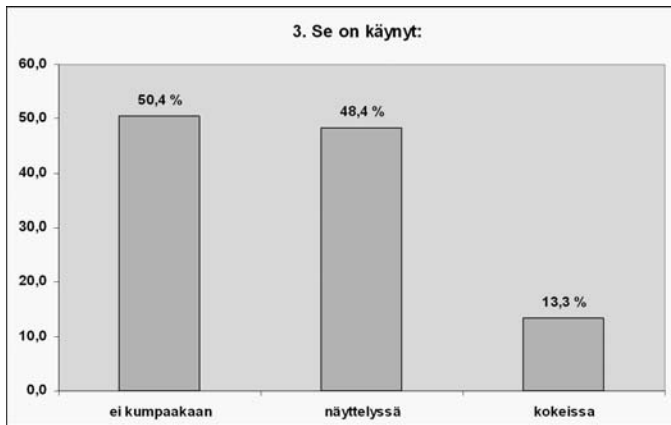
Noin joka toinen vastaaja ilmoitti vapaaehtoisesti koiransa rekisterinumeron. Lähes kaikki ilmoittivat asuinpaikkakuntansa. Koirista oli lähes täsmälleen saman verran narttuja ja uroksia, mikä vastaa koko vuosiluokan sukupuolijakaumaa.

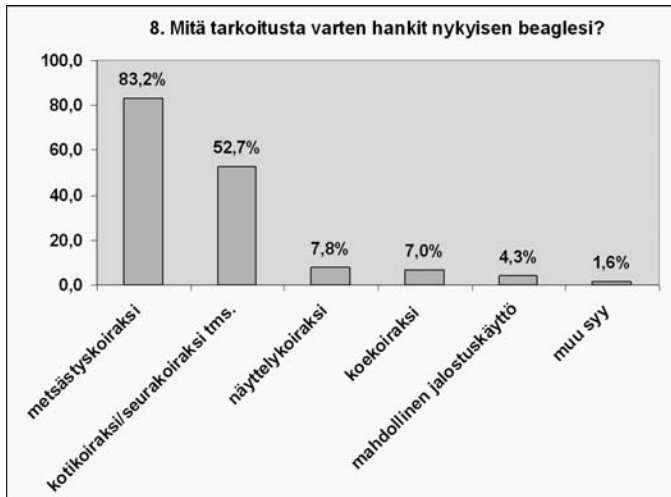
Yli puolella vastaajista koira oli ensimmäinen beagle (kuvaaja 2). Vuoden 1993 kyselyssä ensimmäisen beaglen omistajia oli saman verran, ensimmäisessä kyselyssä ensikertalaisia oli kolme neljästä. Viisitoista prosenttia vastaajista oli nyt sellaisia, joilla oli menossa jo vähintään kolmas beagle. Nämä vastaajat olivat samalla niitä, jotka käyttivät keskimääräistä useammin koiriaan kokeissa ja näyttelyissä ja osallistuivat vähintään jäsenenä myös järjestötoimintaan.

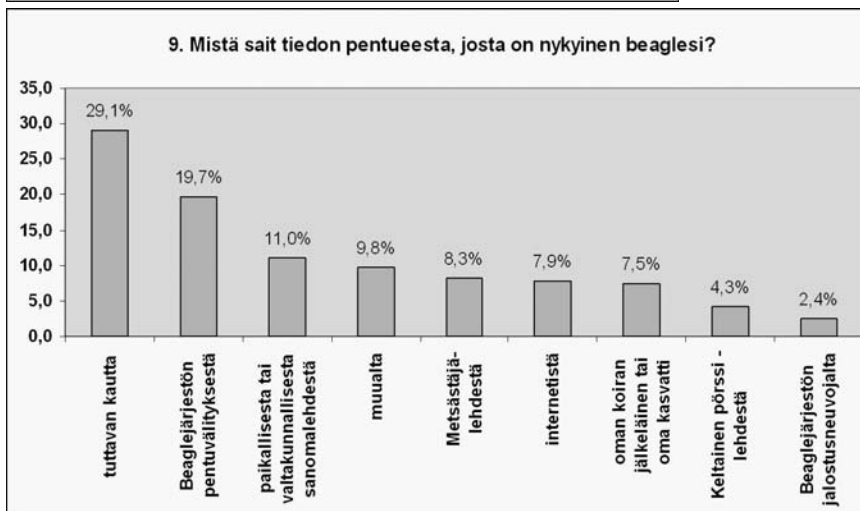
Yli puolella vastaajista beagle oli vastaushetkellä talouden ainoa koira. Kokemusta aiemmista roduista oli sen sijaan kahdella kolmasosalla vastaajista (kuvaaja 7). Monesti aiempi koira oli ollut joku ns. seurakoiraroduista, mutta selvästi useammin oli kokemusta kertynyt metsästyskoiraroduista. Kuten diagrammista ilmenee, oli osalla vastaajista ollut aiemmin sekä seura-, että metsästyskoiria.

Lähes puolet kaikista beagleista oli käynyt vähintään kerran näyttelyssä, mutta kokeissa käyneiden koirien määrä on huolestuttavan pieni, vain 13 % (kuvaaja 3). Tämähän on kaikilla ajavilla roduilla yleinen ongelma, johon on haettu ratkaisuja mm. koemuotoja lisäämällä. Kahden viikon koe on houkuttanut uusia harrastajia mukaan koetoimintaan, mutta ei ainakaan vielä läheskään toivottavassa määrin.

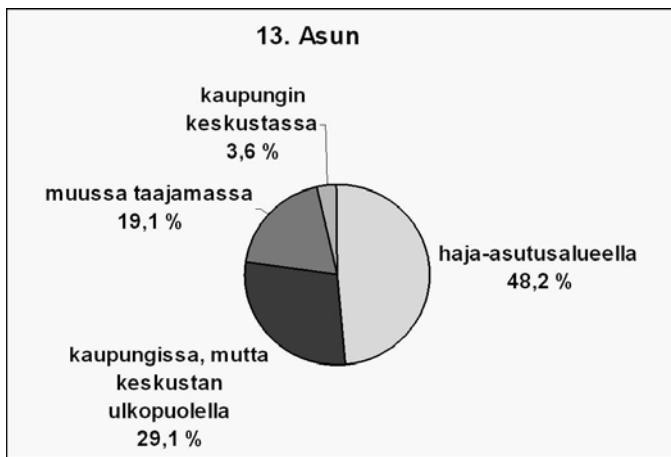
Koetoiminta ei houkuttele, vaikka beagle hankitaan ennen muuta jänisjahtia varten. Beaglen ostaja näyttää kuitenkin selkeästi arvostavan myös rodun miellyttävyyttä kotikoirana (kuvaaja 8). Vain harvoin pentu hankitaan niin, että alusta lähtien on ajatuksena tuleva koe-, näyttely- tai jalostuskäyttö.

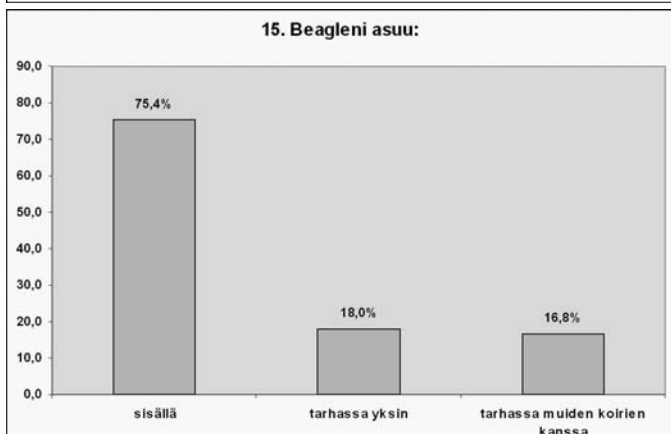
Lähes kolmasosa beaglen pennuista hankitaan tämän tutkimuksen perusteella niin, että on nähty ilmoitus joko jossakin lehdessä tai internetissä (kuvaaja 9). Yksittäisistä lehdistä merkittävin näytti olleen Metsästäjä, joka jaetaan jokaiselle metsästyskortin haltijalle. Lähes yhtä usein oli tieto pentueesta saatu tuttavien kautta. Viidesosa pennuista oli hankittu Beaglejärjestön pentuvälityksen kautta.

Tietoa pentueista oli siis aktiivisesti haettu, joten ei ollut yllätys, että lähes aina (93%) beagleen oli rotuna päädytty harkinnan jälkeen. Sattuman osuus rotuvalinnassa näyttää lisäksi merkittävästi pienentyneen verrattuna aikaisempiin beagletutkimuksiin.

Kyselyhetkellä oli vastaajien koirista menehtynyt viisi prosenttia. Tärkein kuolinsyy on kaikissa kyselyissä ollut auton alle jääminen. Vaikka tiedon määrä on jatkuvasti lisääntynyt, on kuolleisuus kuitenkin merkittävästi vähentynyt. Johtuneeko tämä siitä, että nykyiset tutkat ovat niin hyviä, että niiden avulla on pystytty pelastamaan merkittävä määrä koiria ennen niiden joutumista vilkasliikenteiselle tielle? Toiseksi merkittävin kuolinsyy on sairaudet, joista syöpä näyttää yksittäisenä sairautena olevan yleisin. Vain neljä koiraa oli kyselyhetken mennessä jostain syystä myyty tai luovutettu pois.

Joka toinen beaglen omistaja asuu oman ilmoituksensa mukaan haja-asutusalueella (kuvaaja 13). Haja-asutusalueen määritelmä riippuu tietysti määrittelijästä. EU-määritelmän mukaan puolet suomalaisista asuu maaseudulla, kotimaisen määritelmän mukaan alle viidennes. Joka tapauksessa beaglen omistajat näyttävät asuvan maaseutumaisessa ympäristössä useammin kuin suomalaiset keskimäärin. Tämä on tietysti helppoa ymmärtää kun otetaan huomioon, että beagle otetaan lähes pelkästään metsästyskoiraksi.

Narun päässä navetan nurkalla” –asumismuoto näyttää kuitenkin olevan nykyään metsästyskoirillekin poikkeuksellista. Kolme neljästä beaglesta viettää ainakin yöt sisällä (kuvaaja 15). Varsin moni vastaaja kirjoittikin, että perusteena rodun valinnassa oli se, että haluttiin ajava koira, joka soveltuu hyvin myös sisällä pidettäväksi.

Monet koirista elävät osan aikaa myös tarhassa, esimerkiksi päivisin isäntävään ollessa työssä. Tästä johtuu se, että kuvaaja 15:n prosenttiluvut ovat yhteensä reilusti yli sadan. Tarhassa asuminen

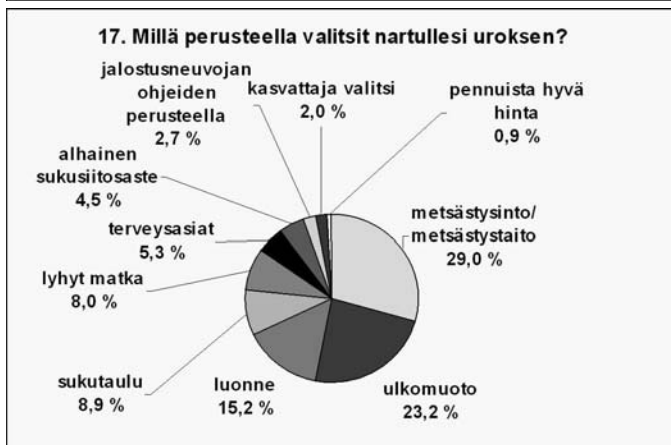
näytti olevan todennäköisempää silloin, kun taloudessa oli muitakin koiria. Beaglen pitotapa ei näytä muuttuneen kolmenkymmenen vuoden aikana merkittävästi.

Pennuttaminen

Nartun pennuttamiseen liittyvässä kysymyksessä pyydettiin luettelemaan syitä siihen, miksi pennuttamiseen oli päädytty. Syitä oli mahdollista luetella useampia niin, että syyt oli lueteltava tärkeysjärjestyksessä.

Lähes puolet pennuttavat narttunsa etupäässä sen hyvien ominaisuuksien vuoksi tai siksi, että toiveena on saada tasokkaita jälkeläisiä (kuvaaja 16). Tässä ei tietystikään ole mitään yllättävää. Varsin monella oli perusteena terveysyyt eli se käsitys, että nartulla on hyvä teettää ainakin yhden jälkeläisen. Tämän käsityksen oikeellisuus on kyseenalainen.

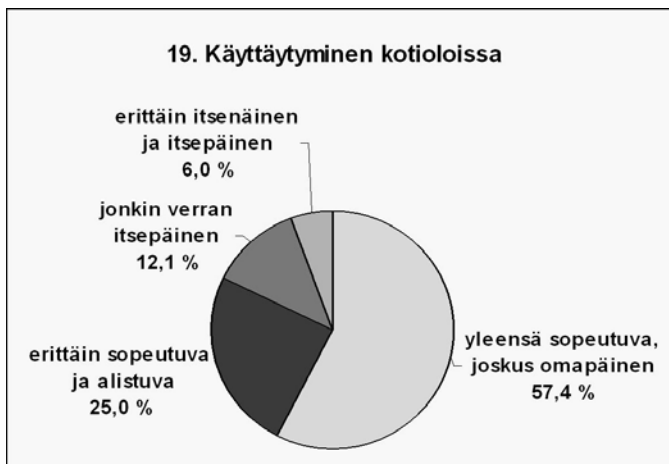

Urosvalinnassa painoivat etupäässä metsästysominaisuudet, mutta myös hyvä ulkomuoto ja luonne arvostetaan korkealle (kuvaaja 17). Lyhyt matka uroksen luokse on varsin merkittävä tekijä – yhtä tärkeä kuin esimerkiksi uroksen sukutaulu. Tämä peruste on tiedetty jalostusjaostossa, mistä syystä siitosuroslistalle on haettu alueellista kattavuutta joskus laadustakin hiukan tinkien.

Valittu uros tiedettiin useimmiten entuudestaan (kuvaaja 18). Jos ei tiedetty, kysyttiin neuvoa tuttavalta tai jalostusneuvojalta.

Beaglen käyttäytyminen kotona

Käsitys beaglen soveltuvuudesta kotikoiraksi saa tukea tästä tutkimuksesta. Yli 80 prosenttia vastaajista kuvasi koiransa erittäin sopeutuvaksi tai yleensä sopeutuvaksi kotikoiraksi (kuvaaja 19). Käsitys ei näytä muuttuneen merkittävästi vuosikymmenten saatossa.

Lähes puolet beagleista reagoi kuitenkin kotona haukkumalla mikäli ulkoa kuuluu koiran mielestä epäilyttäviä ääniä (kuvaaja 24). Kyseessä on todennäköisesti koulutuksella pois kytkettävä ominaisuus, mikäli niin halutaan. Maaseudulla tai omakotitalossa asuttaessa tämä käyttäytymistapa ei luultavasti häiritse, kerrostalossa tilanne on toinen, ainakin naapureiden mielestä.

Lähes yhdeksän kymmenestä beaglen omistajasta on tyytyväinen beagleensa kotikoirana (kuvaaja 25). Tämä vahvistaa sen, että sisällä haukkumista ei likikään aina pidetä pahana tapana. Tyytyväisyys on samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä, mutta selvästi korkeampi kuin ensimmäisen beaglekyselyn aikaan, kolmisenkymmentä vuotta sitten.

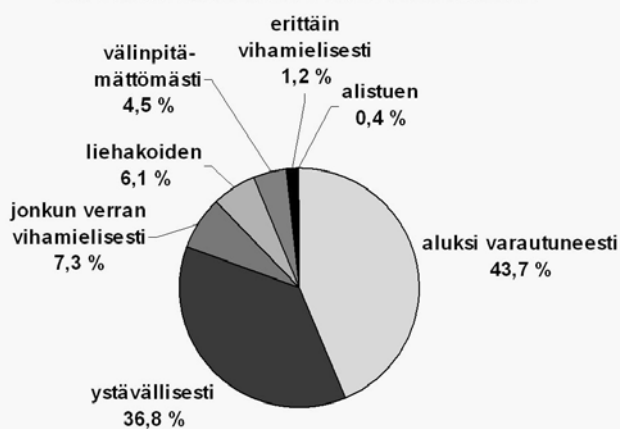
26. Jos et ole tyytyväinen beagleesi kotikoirana, mitkä ovat tärkeimmät syyt?

Sisällä haukkuminen nousi toisaalta merkittävämmäksi tyytymättömyyden syyksi (kuvaaja 26). Ottaen huomioon, että kysely kohdistui noin neljän vuoden ikäisiin koiriin, nousi puutteellinen sisäsiisteys yllättävän monessa tapauksessa tärkeäksi tyytymättömyyden syyksi. Muut tyytymättömyyden syyt näyttivät liittyvän beaglen vilkkaaseen temperamenttiin, joka ilmeni tavaroiden varastelemisena, kovapäisyytenä, ylivilkkautena ja taipumuksena karkailuun. Kaksi koira mainittiin vieraita kohtaan aggressiivisesti käyttäytyviksi.

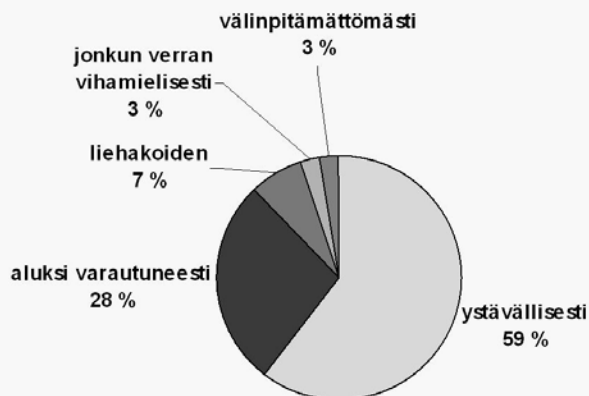
Beaglen sosiaalisuus

20. Suhtautuminen tuntemattomaan koiraan?

Yhdeksän kymmenestä beaglesta suhtautuu tämän kyselytutkimuksen mukaan kävelylenkeillä toisiin koiriin ongelmattomasti. Iso osa tästä ryhmästä on tosin aluksi varautuneita, mutta eivät silti aggressiivisia (kuvaaja 20). Melkein joka kymmenes beagle suhtautuu kuitenkin toisiin koiriin vihamielisesti, koiran sukupuolella ei näytä olevan merkitystä aggressiiviseen käyttäytymiseen. Edelliseen tutkimukseen verrattuna näyttää vihamielinen suhtautuminen vähentyneen, ehkä merkittävästikin.

21. Suhtautuminen tuntemattomaan ihmiseen?

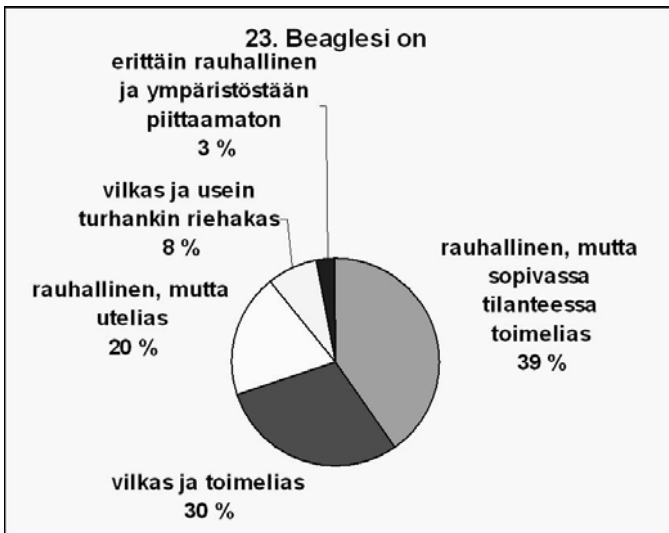

Suhtautuminen tuntemattomiin ihmisiin on odotusten mukaisesti selvästi mutkattomampaa (kuvaaja 21). Kyselyyn vastanneista seitsemän ilmoitti kuitenkin koiransa käyttäytymisen olevan tässä tilanteessa jonkun verran vihamielistä. Näistä seitsemästä koirasta kuusi oli uroksia.

22. Beagleesi on

Noin 70 prosenttia vastaajista kuvasi koiraansa vähintään melko rohkeaksi ja melko pelottomaksi (kuvaaja 22). Tämä tulos on ymmärtääkseni soposoinnussa sen kanssa, mitä edellä kuvattiin koirien suhtautumisesta vieraisiin koiriin ja ihmisiin. Kuitenkin noin joka kolmas beagle on tämän tutkimuksen perusteella ainakin jonkun verran arka ja pelokas. Kaksi kolmasosaa jossain määrin pelokkaiksi kuvatuista koirista oli narttuja. Tämän kysymyksen osalta eivät omistajien käsitykset koiristaan ole muuttuneet kolmessakymmenessä vuodessa lainkaan.

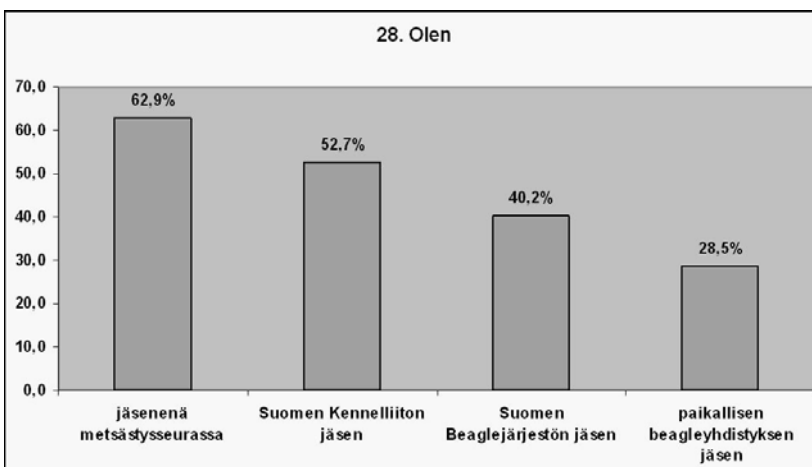
Yli 60 prosenttia vastaajista kuvasi koiraansa luonteeltaan rauhalliseksi (kuvaaja 23). Loppuja koirista kuvattiin vilkkaiksi, kahdeksaa prosenttia niistä turhankin riehakkaiksi. Noin nelivuotias koira on tietyksi vielä nuori, mutta tulos kuvannee kuitenkin beaglen keskimääräistä luonnetta varsin hyvin.

Omistajien tyytyväisyys koiriinsa heijastui myös vastauksissa kysymykseen, jossa pyydettiin listaamaan niitä asioita, joihin beaglen luonteen jalostuksessa tulisi vastaajan mielestä pyrkiä. Eniten listattiin sellaisia yleisesti positiivisiksi miellettyjä ominaisuuksia kuin rauhallisuus, eloisuus, avoimuus ja itsenäisyys (kuvaaja 27). Jotkut koiran sisällä haukkumiseen kyllästyneet esittivät toiveen vahtimistaipumuksen karsimisesta.

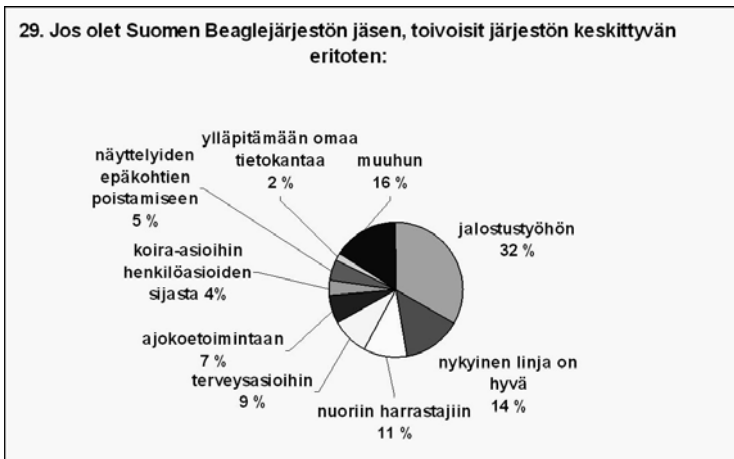
"Karahakampi" luonne kirjattiin jalostustavoitteeksi vuonna 2003 Siilinjärvellä järjestetyssä kehittämisseminaarin ryhmätyössä. Tämän tutkimuksen perusteella toive terävämmästä luonteesta saa kuitenkin vain vähän kannatusta.

Beaglen omistajien järjestäytyminen

Reilusti alle puolet tämän ikäluokan beaglen omistajista on järjestömme jäseniä (kuvaaja 28), jäsenyyden yleisyys näytti selvästi vähentyneen sitten edellisen beaglekyselyn. Paikallisyhdistykseen kuuluu noin kolmannes, jotka lähes kaikki olivat myös beaglejärjestön jäseniä. Kennelliiton jäsenyys on selvästi edellisiä yleisempää.

Metsästysseuroihin kuuluu vastanneista selvästi harvempi kuin metsästyskäytössä olevien beaglein määrä antaisi olettaa. Metsästäjien keskusjärjestön teettämän kyselytutkimuksen mukaan nimittäin noin kolme neljäsosaa metsästäjistä on jäsenenä jossakin metsästysseurassa. Ainakin osan erosta selittää se, että koira oli monissa tapauksissa perheen metsästäjänsä jäsenen nimissä.

Beaglejärjestön jäseniltä kysyttiin toiveita siitä, mihin järjestön tulisi vastaajien mielestä toiminnassaan erityisesti keskittyä. Jalostustoiminta koettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi järjestön tehtäväksi (kuvaaja 29). Ajokoetointia ei koettu jostain syystä läheskään yhtä tärkeäksi – tässä riittää koe- ja koulutusjaostossa työskätkä, onhan koetointia samalla koko jalostustyön peruskivi.

Nuorten aktivoimista beagleharrastukseen pidettiin varsin tärkeänä, samoin terveystutkimuksia. Neljätoista prosenttia vastaajista katsoi, että järjestö toimii nykyisellään oikean linjaisesti. Diagrammin ”muuhun” –sektori sisältää hyvin laajan kirjon toiveita, jotka on nähtävillä internetsivujen taulukkomuotoisessa tarkastelussa.

Lomakkeessa kysyttiin myös sitä, mitä beaglen omistajat haluaisivat lukea Suomen Beagle –lehdestä ja järjestön internet-sivuilta. Toiveiden kirjo oli hyvin suuri, mutta nykyistä lehteä pidettiin kuitenkin yleisesti sisällöltään onnistuneena. Eniten oltiin kiinnostuneita metsästykseseen ja riistanhoitoon liittyvistä artikkeleista. Seuraavaksi eniten haluttiin lukea terveys-, jalostus- ja koiran koulutusasioista. Myös ajokoetoinnasta ja koetuloksista kertovat jutut saivat kannatusta. Muita vähintään kolme kertaa mainittuja aiheita olivat ruokinta/ravitseminen, beagletapahtumat, kasvattajakennelien esittelyt ja näyttelyt.

Vastauksia kysymykseen, mitä et haluaisi lukea lehdestä ja nettisivuilta, tuli selvästi vähemmän. Vastaajat olivat selvästi eniten kyllästyneitä internetsivujen keskustelupalstalla silloin tällöin pulpahteleviin asiattomuuksiin. Syntymäpäivä- ja ”kissanristiäisjutut” mainittiin myös ei-toivottuina. Muut toiveet olivat yksittäisiä.

Paikallisyhdistyksiltä toivottiin keskittymistä koe-, näyttely- ja koulutustoimintaan, niistä tiedottamiseen ja tällaiseen toimintaan opastamiseen. Edelleen toivottiin ylipäätään enemmän aktiivista ja näkyvää toimintaa yhteisine tapahtumineen. Nämä toiveet ovat hyviä ja perusteltuja, sillä tämän tapaista toimintaa vartenhan paikallisyhdistykset ovat olemassa.

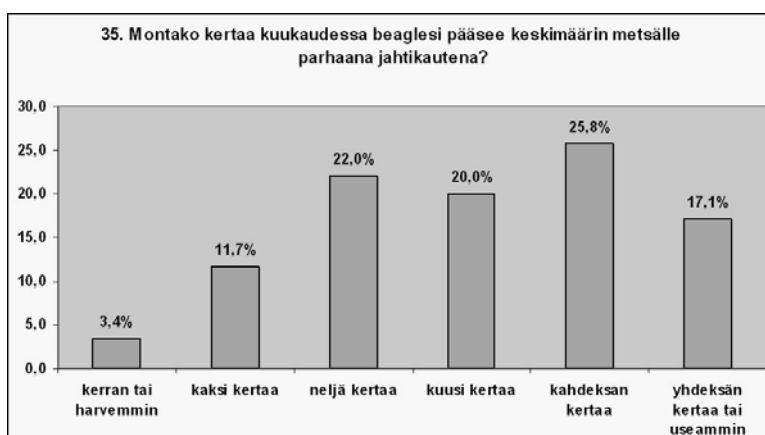
Täydellinen lista toiveista on Beaglejärjestön internet-sivujen taulukossa.

Viat ja sairaudet

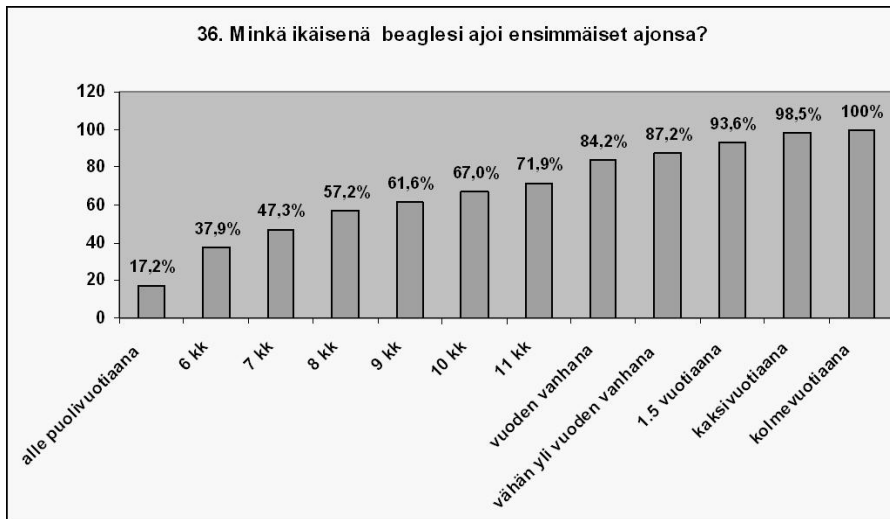
Vikoja ja sairauksia koskevien vastausten tärkein tulos on tässä: 35% tähän kysymykseen ja 30% kaikista vastanneista uroksen omistajista ilmoitti koiransa olevan joko ylikorkea tai ainakin korkeuden ylärajalla. Toiseksi suurin ongelma näytti liittyvän anaalirauhasten toistuviin tulehtumisiin. Tässä lienee kyse jonkinlaisesta elintason sairaudesta. Myös tassujen liian herkkää rikkoutumista karkealla kelillä pidettiin monesti ongelmana. Varsinaisista vioista ja sairauksista yleisimpiä näyttävät tämän kyselytutkimuksen mukaan olevan kivesviat, purentaviat, epilepsia ja sydänviat. Muut ovat yksittäisiä mainintoja (ks. lista internet-sivuilta).

Beagle metsästyskoirana

Kyselyyn vastanneiden koirista oli metsästyskäytössä 87 prosenttia. Metsästyskäytössä olevien koirien osuus on pysynyt jotakuinkin samana niiden noin kolmenkymmenen vuoden aikana, jotka beaglekyselyt nyt kattavat.

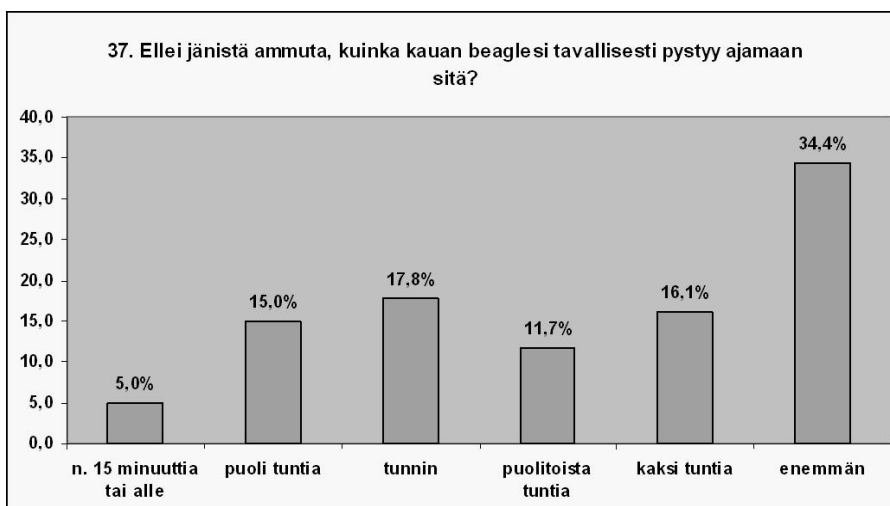
Metsästysbeaglen omistajat käyvät varsin ahkerasti jahdissa koiransa kanssa. Vähintään jokaisena viikonloppuna käy metsässä jahtikaudella n. 85%, huomattavan moni molempina viikonloppu päivinä. Noin viidesosa omistajista on vielä ahkerampia käyden metsässä vielä tätäkin useammin (kuvaaja 35).

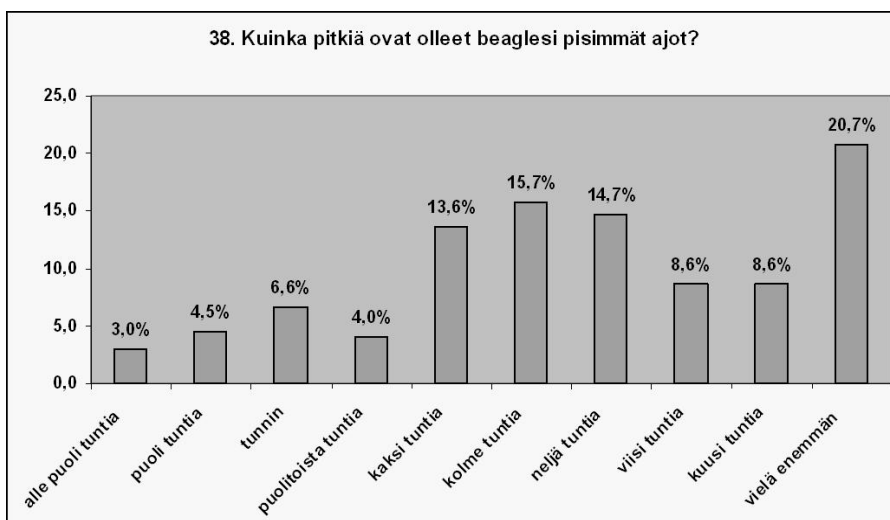
Beagle vaikuttaa tämän tutkimuksen perusteella varsin varhaiskypsältä rodulta. Lähes joka viides pöläyttää ensimmäisen ajonsa puoleen ikävuoteen mennessä ja vuoden ikään mennessä jo 84% on aloittanut työnsä jäniksen ajajana (kuvaaja 36).

Tämän kyselyn mukaan yksikään metsästyskäyttöön otettu koira ei ole osoittautunut täysin riistaverettömäksi, ajamattomaksi.

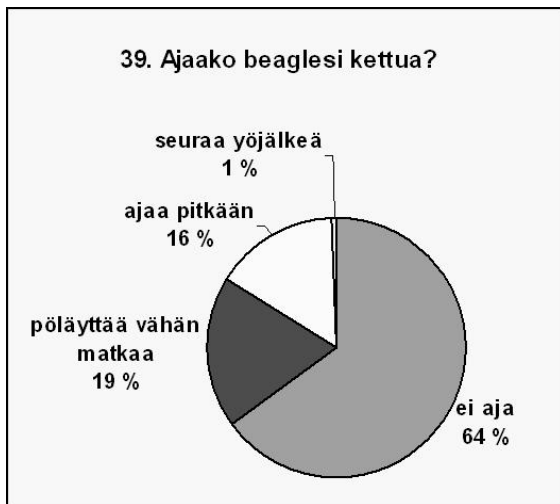
Neljän vuoden ikään mennessä saadaan koiran metsästysominaisuuksista yleensä jo hyvä käsitys, mikäli metsäkäyntejä vain on takana riittävästi. Kysyimme omistajilta sitä, kuinka pitkiä koiran ajot ovat keskimäärin, mikäli ajoa ei keskeytetä ampumalla tms. Ajon pituuden määrittäminen on tietysti jossain määrin arvostelulaji. Joku saattaa laskea ajoksi koko ajotapahtuman hukkineen päivineen, toiselle ajoa ovat vain haukkuen tapahtuva pakenevan eläimen seuraaminen.

Yli kolmasosa vastaajista arveli koiransa ajojen kestävän keskimäärin yli kaksi tuntia (kuvaaja 37). Keskiarvokin on varsin korkea, puolentoista tunnin luokkaa.

Pisimmät ajot ovat koirilla olleet reilun metsäpäivän mittaisia (kuvaaja 38). Tavallisemmin pisimpien ajojen pituus on kolmen tunnin luokkaa, mikä kuulostaa varsin realistiselta. Valitettavasti on olemassa myös vain hyvin lyhyisiin ajoihin pystyviä koiria, onneksi niiden määrä on kuitenkin koko ryhmästä vähäinen.

Noin kolmasosa koirista on ainakin jossain määrin kiinnostunut ketusta (kuvaaja 39). Varsinaisia kettukoiria (ajavat pitkään) on tästä porukasta kuitenkin alle puolet. Kiinnostus kettuun näyttää hiukan vähentyneen verrattuna edelliseen tutkimukseen, ensimmäiseen tutkimukseen verrattuna ei merkittävää eroa näytä tässä suhteessa olevan.

Pari kolme koira kymmenestä on niin kiinnostuneita sorkkaeläimistä, että ajaa vähän matkaa hirveä sellaisen kohdattuaan (kuvaaja 40). Pitkään ja sitkeästi ajavien osuus on onneksi vähäinen.

Pienten sorkkaeläinten osalta ongelma on hiukan pahempi (kuvaaja 41). Kymmenen prosenttia tämän tutkimuksen kohteena olleista beagleista ajaa niitä pitkään, joka kolmas vähintään pöläyttää vähän matkaa. On vaikeaa sanoa, kuinka suuri osuus tästä ongelmasta olisi kytkettävissä pois määrätietoisella koulutuksella. Joka tapauksessa on selvää, että sorkkaeläinten ajotaipumus on useilla beagleilla voimakkaasti veressä.

Käsitykseni on, että taipumukseen vaikuttaa paljon se, mikä on kotimaastossa jäniskannan ja sorkkaeläinkannan suhde silloin kun pennun metsästysvietti herää – sattuma saattaa siis vaikuttaa asiaan. Monissa osissa Suomea ovat jäniskannat juuri nyt heikentyneet merkittävästi ja samalla on varsinkin etelässä kauriskanta vahvassa kasvussa. Tämä asettaa kovia haasteita nuoren koiran kouluttajalle.

Jänis on beaglen pääriistaa

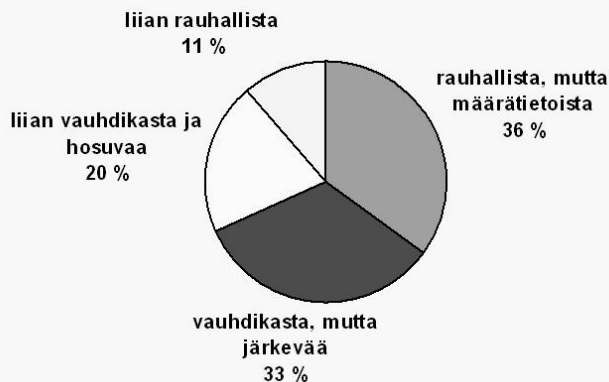
Beagle hommataan tavallisimmin jäniskoiraksi ja sellaiseksi sitä järjestönkin taholta halutaan jalostaa. Tästä syystä suurin osa käyttöominaisuuksista koskevista kysymyksistä käsittelikin koirien tapaa hakea ja ajaa pitkäkoria. Erittäin tärkeä ominaisuus koiralle on se, että se pystyy löytämään normaaliolosuhteissa ajettavan siedettävän ajan kuluessa. Lisäksi haun pitäisi olla riittävän itsenäistä ja ns. kylmähaun olisi oltava riittävän laajaa. Kylmähaun laajuuden merkitykseen vaikuttaa tosin voimakkaasti jäniskanta, sillä harvariistaisilla alueilla vaaditaan koiralta aivan toisenlaista hakulaajuutta kuin tiheimpien jäniskantojen alueilla.

42. Ennen jäniksen yöjäljen löytymistä koirasi liikehdintä on usein:

Ylivoimaisesti suurin osa vastaajista kuvasi koiransa kylmähakua vähintäänkin melko reippaaksi silloinkin kun yöjälki haetuttaa itseään (kuvaaja 42). Noin viidesosalla koirista oli ainakin jonkun verran ongelmia metsästysinnon riittävytyden kanssa, viidellä prosentilla pahojakin.

43. Ennen jäniksen yöjäljen löytymistä koirasi hakutyylillä on:

Yli puolet vastaajista piti koiransa kylmähakua järkevänä tai määrätietoisena, vaikka koiran liikkumisnopeus omistajien kuvauksen mukaan vaihtelikin (kuvaaja 43). Viidesosan koirista arveltiin olevan hätähousuja, jotka juoksevat ja hosuvat irtilaskun jälkeen liikaakin. Noin joka kymmenennen koiran kylmähaku oli – osin mahdollisesta metsästysinnon puutteesta johtuen – omistajien mielestä liian rauhallista.

Liian hitaasti hakevien koirien osuus näyttää tämän tutkimuksen perusteella vähentyneen vuosien saatossa. Aiemmissa tutkimuksissa nimittäin joka neljäs tai joka viides beagle haki jäljetöntä metsää omistajansa mielestä liian rauhallisesti.

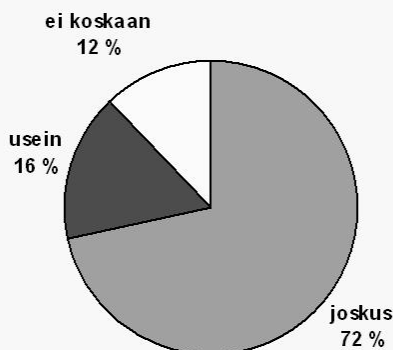
44. Onko koirasi haku ennen yöjäljen löytymistä:

Kaksi kolmasosaa koirista kuvattiin kylmähaulla sopivan laajahakuiseksi (kuvaaja 44). Kolmasosalla on ongelmia haun riittävän laajuuden kanssa, mutta olipa joukossa koiria, joiden haku kuvattiin liian laajaksi. Kylmähaun laajuus on tietysti varsin suhteellinen käsite, kokeissa käymättömien arvosteluskala ei välttämättä ole ajokoesääntöjen mukainen. Uskon kuitenkin, että kyselyn tulos kuvaa beaglen kylmähakua pääpiirteissään varsin luotettavasti.

Merkille pantavaa on, että kylmähaku näyttää parantuneen rutkasti edellisiin kyselyihin verrattuna. Ensimmäisessä kyselyssä moitittiin yli puolta koirista liian lähihakuisiksi ja vielä toisessakin kyselyssä oli tällaisia koiria yli neljäkymmentä prosenttia.

45. Puurtaako koirasi palaamalla toistuvasti syönnökselle?

Yöjäljen löydyttyä loppuu kylmähaku ja alkaa jäniksen yöjäljen selvittely. Ihanteellista olisi, että koira pystyisi toimimaan järkevästi nopeuttaen hakuja esimerkiksi rengastamalla syönnöksentän ja valitsemalla siten makuullemenoajäljen ilman turhaa ajanhukkaa. Kaikki koirat eivät opi koskaan tätä konstia ja beaglea onkin monesti moitittu siitä, että vaikka ylössaanti onkin hyvin todennäköistä, kestää se joskus luvattoman kauan syönnöksellä puurtamisen vuoksi.

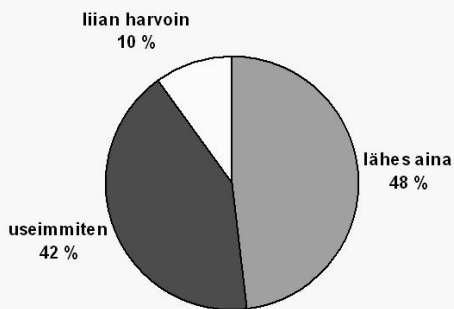
Lähes yhdeksän koiraa kymmenestä näyttääkin syyllistyvän tähän ainakin joskus ja ainakin joissakin olosuhteissa (kuvaaja 45). Täysin puurtamattomiakin koiria toki on. Kyselyn tuloksista ei selviä, tarkoittaako puurtamattomuus rengastusta vaiko esimerkiksi ilmapainuista ylösottotapaa.

46. Kun sää tai keli on keho, koirasi metsästysinto:

Omat kokemukseni beaglesta ovat olleet sellaisia, että löytyipä jänis yöjäljeltä tai ei, jaksavat useimmat koirat touhuta yöjäljellä lähes "maailman tappiin". Useimmiten siinä taitaa loppua ohjaajalta kärsivällisyys. Samaan viittaa myös tässä kyselyssä saadut tulokset. Vain noin joka kymmenennen koiran kuvattiin lopettavan yöjäljen selvittämisen liian helposti (kuvaaja 46).

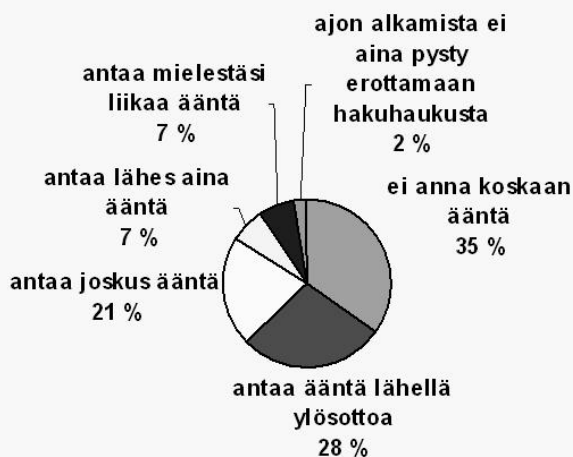
47. Yöjäljen löydyttyä koirasi saa jäniksen normaaliolosuhteissa ylös:

Mahdollisesta puurtamistaipumuksesta huolimatta saa beagle tämänkin tutkimuksen mukaan jäniksen yöjäljeltä jalkeille erittäin suurella todennäköisyydellä (kuvaaja 47). Vain joka kymmenennen koiran kerrottiin nostavan jäniksen ylös liian harvoin. Tämäkin haun ominaisuus näyttää parantuneen vuosien saatossa.

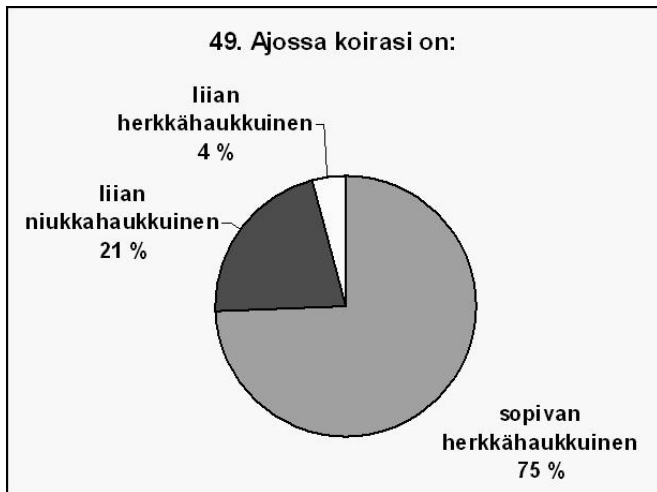
Äänen antamisesta yöjäljellä ollaan montaa mieltä. Jonkun mielestä se on ehdottoman tuomittavaa, useimmat taitavat ajatella niin, että kohtuullinen herättely on metsästystä helpottava ominaisuus. Tätä ominaisuutta kysyttäessä ei haluttukaan ottaa kantaa siihen, onko ominaisuus hyvä vai huono, sillä oikeaa totuutta ei taida olla olemassakaan.

48. Yöjälkeä edetessään beaglesi:

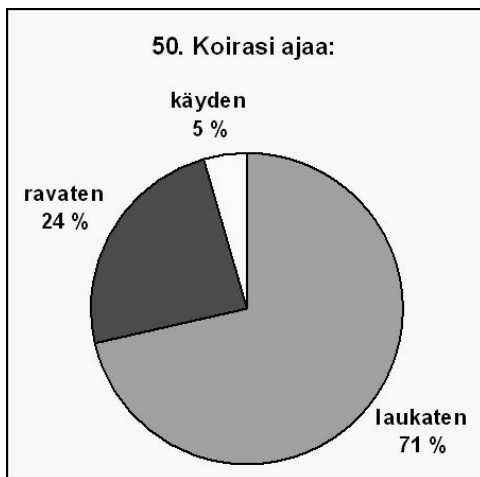

Noin kolmasosa koirista kuvattiin täysin herättelemättömiksi (kuvaaja 48). Puolet koirista antaa ääntä joskus tai lähellä jäniksen makuuta, juuri ennen ylösottoa. Aiempien kyselyjen tuloksia on tämän ominaisuuden osalta vaikea verrata tähän kyselyyn, sillä esimerkiksi kuvauksen "antaa mielestäni liikaa ääntä" merkitys on luultavasti muuttunut lähes kolmessakymmenessä vuodessa.

Ajossa koiran tulee antaa ääntä riittävästi, jotta ajon kulkua pystyy vaivatta seuraamaan. Liikaa ääntä ei saa tulla, sillä tuolloin koira antaa ääntä myös kerratessaan jälkiä tai pyöriskellessään hukkapaikalla. Tällöin jäniksen tuloa passipaikalle on lähes mahdotonta ennustaa ja kovin paljon koiran edellä tuleva jänis kulkee lisäksi varovaisesti ja kuunnellen ollen siten vaikeasti yllätettävissä. Toisaalta liian vähän ääntä antava koira on melkein pä vielä hankalampi tapaus, sillä paitsi että passaaminen vaikeutuu, myös jänis juoksee helposti paniikissa silloin kun se ei koiran haukusta pysty varmuudella aina päättämään etäisyyttä takaa-ajajaansa.

Kolme neljästä beaglesta antaa tämän tutkimuksen mukaan ääntä ajossa sopivasti (kuvaaja 49). Liika niukkahaukkisuus näyttää olevan liikaa löpöttelyä yleisempi virhe. On tietysti niin, että niukkahaukkisuus on helpommin havaittava ominaisuus kuin kohtuullisena pysyvä liukahaukkisuus. Tämä beaglen ominaisuus ei näytä merkittävästi muuttuneen verrattuna aikaisempiin kyselyihin. Tosin kysymysten asettelu ei ole ollut aivan vastaava, joten varmaa johtopäätöstä ei tämän ominaisuuden osalta pystytä vetämään.

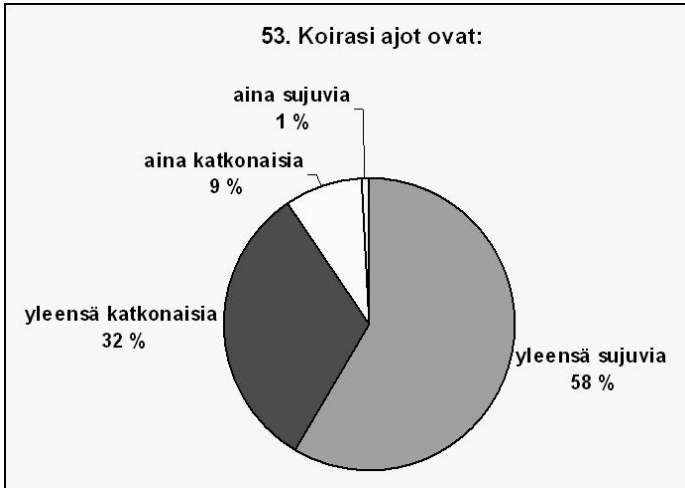
Lyhyistä jaloistaan huolimatta beagle ajaa tunnetusti varsin vauhdikkaasti. Laukaten ajaa ylivoimaisesti suurin osa koirista, kävellen (onneksi) vain joka kahdeskymmenes (kuvaaja 50).

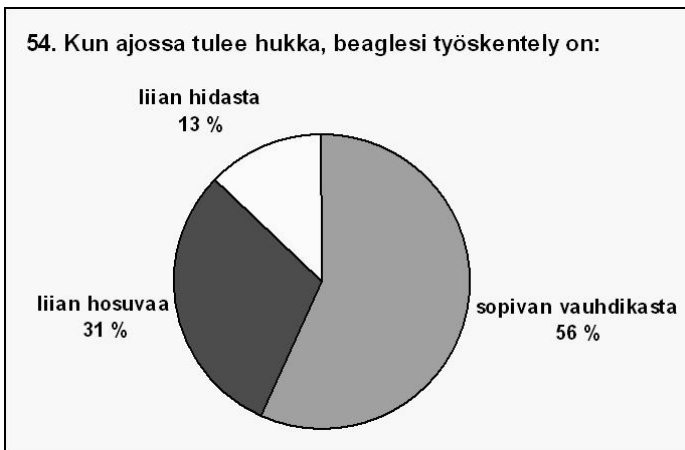
Ajon vauhdikkuus ei näytä korreloivan vainuamistavan kanssa – ainakaan tällaisessa omistajien käsityksiä peilaavassa kyselytutkimuksessa. Yli puolet koirista kerrottiin nimittäin käyttävän ajossa pääasiassa maavainua (kuvaaja 51). Melkein puolet tosin käytti sopivassa tilanteessa myös ilmvainuisuutta apuna. Puhtaasti ilmvainuisia kuvattiin olevan reilusti alle kymmenen prosenttia koirista.

Yli puolet koirista ajaa omistajansa mielestä sopivalla vauhdilla (kuvaaja 52). Lähes kolmasosan koirista kerrottiin olevan ajotavaltaan nopeahkoja tai liian nopeita. Hitaahkoiksi kuvattiin vain kymmenesosa koirista. Merkittävää muutosta koirien ajonopeudessa ei näytä edellisiin kyselyihin verrattuna tapahtuneen.

Ajojen sujuvuus näyttää sen sijaan selvästi parantuneen (kuvaaja 53). Noin kuusikymmentä prosenttia koirista on tämän kyselyn perusteella sellaisia, joiden ajot ovat aina tai yleensä sujuvia. Edellisten kyselyiden vastaavat prosenttiluvut olivat 30% ja 42%.

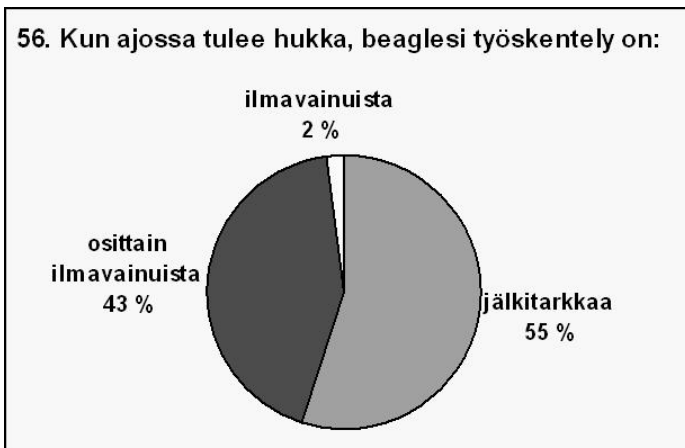
Yli puolet koirista toimii omistajiensa käsitysten mukaan hukalla sopivan vauhdikkaasti (kuvaaja 54). Hosuminen näyttää olevan beaglella yleisempi käyttäytymisvirhe hukalla kuin liiallinen rauhallisuus.

Kysely kohdistui samana vuonna neljä vuotta täyttäneisiin koiriin, joten on mahdollista, että nuoruuteen (kokemattomuuteen) kuuluva hosuminen on tuon ikäisten koirien omistajilla vielä tuoreessa muistissa.

Beaglen hukkatyöskentelyä kuvattiin useimmissa tapauksissa sopivan laaja-alaiseksi (kuvaaja 55). Liian suppealla alalla työskenteleviksi katsottiin noin kolmasosa koirista, liian laajalti hukkaa hakevien määrä oli selvästi pienempi.

Vaikka asiaa ei erikseen kysytty, tulkitsemme sopivan hukkatyöskentelyn laajuuden niin, että jäniksen jäljen uudelleen löytyminen on useimmissa tapauksissa hyvin todennäköistä.

Kuten ajossa, myös hukalla näyttävät beaglet työskentelevän voittopuolisesti maavainua käyttäen (kuvaaja 56). Hiukan yllättäen on hukalla osittain ilmapainuiseksi kuvattu suurempi osa koirista kuin oli ajossa osittain ilmapainuisten koirien määrä. Voisin nimittäin kuvitella, että myös osittain ilmasta ajava koira pistää nokkansa maahan siinä vaiheessa kun selvä pakojälki häviää.

Mielestäni loogisempi tulos on se, että hukalla puhtaasti ilmapainuisten koirien määrä on tutkimuksen mukaan selvästi pienempi kuin ajossa ilmapainuisten koirien osuus.

Millainen on nykyinen suomalaisbeagle tämän tutkimuksen perusteella?

Tämän tapaisen kyselyn perusteella ei luultavasti voida tehdä aukottomia johtopäätöksi vertaamalla tuloksia vuosia tai vuosikymmeniä aiemmin tehtyjen kyselyjen tuloksiin. Luulen silti, että seuraavat johtopäätökset ovat ainakin lähellä oikeaa:

1. Nykyinen beagle on aiempaa suurikokoisempi. Varsinkin urosten koko on kasvanut jo liikaakin ja jalostusvalintoja tehtäessä tähän seikkaan tulee tulevaisuudessa kiinnittää aiempaa suurempaa huomiota.
2. Beaglen haku ja varsinkin kylmähaku on parantunut vuosien saatossa.
3. Nykyiset beaglet ovat aiempaa sujuva-ajoisempia.

Vuosikymmeniä beaglen kanssa touhunneita harrastajia jututtaessani olen törmännyt monesti käsityksiin, jotka tukevat näitä kolmea johtopäätöstä. Monesti kuulemani käsitykseen siitä, että liian tiukkojen ja liian löysien koirien osuus olisi lisääntynyt, ei tämä tutkimus sen sijaan anna tukea.

Kyselyn vaatima työmäärä oli yllättävän suuri. Olen silti sitä mieltä, että kyselyn toteuttaminen ja tulosten analysointi on kannattanut. Toivottavasti tulokset kiinnostavat myös lukijoita ja toivottavasti tulokset herättävät vilkasta keskustelua harrastajien parissa. Jos näin käy, ei jaoston työ ole mennyt hukkaan.